

ชุด จิตวิทยาร่วมสมัย

ฉบับที่
2005

ความรัก ในเทพปกรณัมกรีก-โรมัน

กิติกร มีทรัพย์, ส.สีมา
เรียบเรียง

ชุด จิตวิทยาร่วมสมัย

ความรัก ในเทพปกรณัมกรีก-โรมัน

กิติกร มีทรัพย์, ส.สีมา
เรียบเรียง

สำนักพิมพ์สมิต

ชุด จิตวิทยาร่วมสมัย

ความรักในเทพปกรณัมกรีก-โรมัน

กิติกร มีทรัพย์

ส.ลีมา เรียบเรียง

พิมพ์ครั้งที่ 1 เมษายน 2553

ราคา 120 บาท

จัดจำหน่ายทั่วประเทศ

บริษัท หนังสือสายน้ำ จำกัด

20/60 หมู่ 5 ต.สวนใหญ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 02-9672520-1

โทรสาร 02-5250374

พิมพ์ที่

วารการพิมพ์

โทรศัพท์ 02-7178857-58

คำนำสำนักพิมพ์

หนังสือ ‘ความรักในเทพปกรณัมกรีก-โรมัน’ เป็นหนังสือที่รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับเทพ ที่เป็นความสัมพันธ์ของเทพกับเทพ และเลยมรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างเทพกับมนุษย์ เทพของฝรั่งก็มีลักษณะเฉพาะของเขาอยู่มากมาย ที่บางครั้งก็ดูแตกต่างจากความรู้สึกของคนไทย เทพของฝรั่งมักเอาแต่ใจตัวเอง ไม่ค่อยสนใจความถูกต้องตามระเบียบจารีตประเพณีนัก นึกอยากทำอะไรก็ทำ โดยไม่สนใจถึงความเสียหายที่จะตามมา เพราะขึ้นชื่อว่าเทพแล้วก็ถือว่าตนมีอำนาจมากมาย โดยเฉพาะมากกว่ามนุษย์ มีทั้งพรที่ให้แก่มนุษย์และคำสาปแช่งที่ทำให้มนุษย์เสียหาย ทำให้มนุษย์มีแต่เสียเปรียบเทพ เพราะเทพเอาแต่ใจตนเอง และเห็นว่ามนุษย์อยู่ในสถานะต่ำกว่า แต่คิดไปก็คงไม่แตกต่างกับเทพในหมู่มนุษย์กลุ่มไหน ๆ ไม่ว่าจะเป็นเทพจากแถบชมพูทวีปที่นิยมเรื่องเทพกันมาก ถึงกับแต่งเป็นหนังสือได้หลาย ๆ เล่ม หรือแม้แต่เทพของไทยที่นำเอาเค้าโครงของเทพแถบชมพูทวีปมาปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย

จึงว่าไปแล้วเรื่องราวของเทพเป็นเรื่องราวที่แต่งขึ้น เพื่อนำมาปรับใช้สังคม การปกครองที่ต้องการให้ประชาชนยอมรับต่อชนชั้นผู้มีอำนาจในสมัยนั้น เพื่อการปกครองที่ราบรื่น และเป็นสุข จึงเป็นกโหลบายหนึ่งที่สามารถใช้มาจนทุกวันนี้

เราคือผู้ส่งข่าว จากมิตรสู่มิตร
สำนักพิมพ์สมิต

คำนำผู้เขียน

ความรักในเทพปกรณัมกรีก-โรมัน เป็นหนังสือที่รวมเรื่องราวความรักของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับเทพและเทวีต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนเรียบเรียงมาจากหนังสือ

The Myths of Greece and Rome ของ H.A.Guerber.

The Encyclopedia of Classic Mythology ของ Arthur Cotterell.

Who's Who in Classical Mythology ของ Michael Grant & John Hazel. และ Who's Who in Myth Legend ของ Alexander S.Murray.

บทความเหล่านี้เคยตีพิมพ์แล้วในคอลัมน์ ‘เชิงอรรถ’ ในมติชนสุดสัปดาห์อย่างต่อเนื่องมาค่อนข้างนาน ซึ่งท่านผู้อ่านคงจะเคยผ่านตามาบ้างแล้ว แต่ที่ติดตามในที่นี้มี 55 เรื่อง

‘ชาวกรีกและโรมันนั้นเป็นคนช่างสังเกต ช่างคิดและช่างอุปโลกน์ แบบฉลาดที่จะตกแต่งร้อยเรียงเป็นเรื่องราวต่าง ๆ อันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเทพกับเทพ เทพกับเทวี และเทพ-เทวีกับมนุษย์ โดยเฉพาะความสัมพันธ์เชิงความรัก (และความร้าย หากจะถือว่าความรักและความร้าย-Love and Hate เป็นอารมณ์เดียวกัน ต่างแต่ว่าอยู่คนละขั้ว) ซึ่งล้วนโดนใจเหล่ากวี ศิลปิน นักวิชาการและผู้สนใจอีกส่วนหนึ่งเป็นอย่างยิ่ง’

เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจเรื่องเทพ-เทวี สำหรับผู้อ่านบางท่านที่อาจยังไม่คุ้นเคยกับชื่อเทพและเทวีองค์ต่าง ๆ ที่กล่าวถึงในเรื่องราวเหล่านี้ ผู้เขียนใคร่ขอระบุพระนามเทพและเทวีเหล่านั้น เพื่อการรู้จักเป็นเบื้องต้นดังนี้

‘ซุส’ หรือ ‘ซีอุส’ (จูปีเตอร์) เป็นมหาเทพที่มีอำนาจครอบฟ้าและพื้นพิภพ
‘เฮรา’ (จูโน) เป็นมหาเทวีแห่งการครองเรือนและเป็นราชินีของมหาเทพซุส
‘เอรีส’ (มาร์ส) คือเทพแห่งสงคราม

‘เฮปเฟตัส’ (วัลแคน) เป็นเทพผู้ยิ่งใหญ่แห่งการช่างและการประดิษฐ์

‘อโฟรไดตี’ (วีนัส) เป็นเทวีแห่งความรักและความงาม

‘เฮอรัเมส’ (เมอร์คิวรี) เป็นเทพแห่งการสื่อสารและธุรกิจการค้าขาย

‘คิมิเตอร์’ (ซีริส) เทวีแห่งความสมบูรณ์และธัญญาหาร

‘เอธิน่า’ (มินเอร์วา) เทวีแห่งความเฉลียวฉลาดและเก่งกล้าสามารถ

‘เฮสเทีย’ (เวสตา) เทวีแห่งไฟในครัวเรือน

‘โพไซดอน’ (เนปจูน) เทพแห่งสมุทร

‘เฮดิส’ (พลูโต) เทพแห่งยมโลก หรือโลกบาดาล

‘ไดโอนีซุส’ (แบคคัส) เทพแห่งเหล้าองุ่น

ทั้งหมดนี้เป็นเทพและเทวี ณ ชุนเขาโอลิมปัส และยังมีเทพ-เทวีก่อตัวอื่นๆ อีกด้วย เช่น เทวีแห่งโชคชะตา เทวีแห่งสันติภาพ เทวีแห่งชัยชนะ และเทวีแห่งความแตกร้าง เป็นต้น นามเทพและเทวีในวงเล็บเรียกตามโรมัน

เทพและเทวีเหล่านี้จะปรากฏในเรื่องราวเรื่องใดเรื่องหนึ่งเสมอ ทั้งในบทรักหรือบทร้าย นอกจากนี้ชาวกรีก-โรมันยังอุปโลกน์ให้มีจุลเทพ จุลเทวี อันเป็นเทพชั้นรอง เช่น เทพประจำป่าเขา ต้นไม้ สายลม ลมหนาว คลอง หนองบึง และแม่น้ำต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีอมมนุษย์ ประเภทแซทวร์ (Satyr) และเซนทอร์ (Centaur) หรือมนุษย์ม้า ครึ่งบนเป็นคนและครึ่งล่างเป็นม้า ทั้งนี้รวมถึงเหล่านางเทพอัปสร (Nymph) กับวีรบุรุษ เช่น เฮอรัคลีส และธีซุส อีกด้วย

จุลเทพ จุลเทวี อมนุษย์ และวีรบุรุษ จะปรากฏในเรื่องราวเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างน่าสนใจยิ่ง

ผู้เขียนหวังว่าท่านผู้อ่านคงจะได้รับความสนุกสนานจากเรื่องความรักในเทพปกรณัมกรีก-โรมันตามสมควร และขอขอบคุณสำนักพิมพ์สมิตที่พิมพ์ให้ชวนอ่านและสวยงามยิ่ง

กิตติกร มีทรัพย์

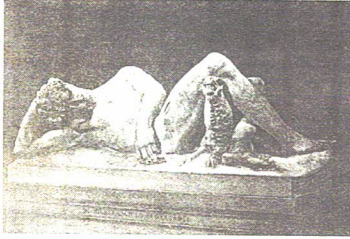
ส.สีมา

11 มิถุนายน 2552

สารบัญ

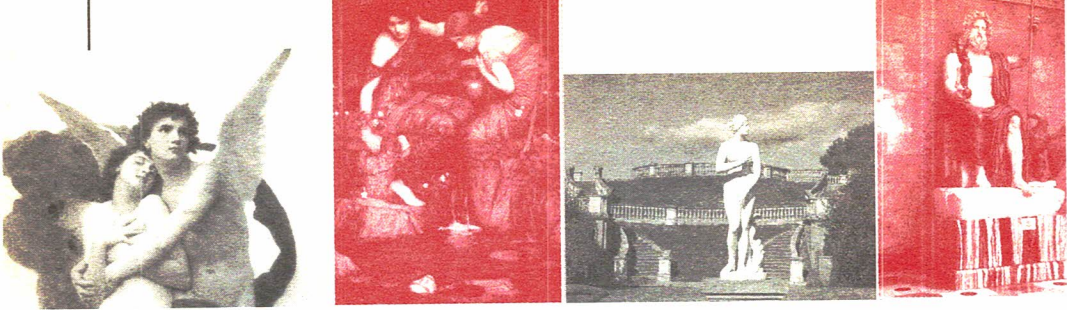

สวนทิวปิด.....	11
เวสตา เทวีแห่งไฟ.....	14
พราหนุ่นโอโรออน.....	16
รักร้ายของเอกเตียน.....	18
ความรักของมาร์เฟสซา.....	20
โลกของอพอลโล.....	22
อพอล โลวีเอส มาร์ไซยาส.....	25
อพอลโลกหัก.....	28
รักแท้ของโคลทึ.....	32
ธิสปี.....	35
วินัสกับแอนไคซิล.....	38
ยูริดิซ.....	41
เอเลน.....	44
ไดรโอพี นางไม้สาวสวย.....	47

รีอา ซิลวีย.....	50
แอนโดรมาคี เจ้าหญิงเหล็ก.....	52
ซีบิล คุณยายวัยเจ็ดร้อยปี.....	55
รักเฝ้าของเฮซัส.....	59
เซอร์ซี แม่มดเจ้าเสน่ห์.....	61
เพนนิโลปี แม่ยอดหญิง.....	64
ออธอร่า.....	67
ไฮลาส.....	69
คาลิปโซ เทพธิดาชาวเกาะ.....	72
เทวีแห่งความขง.....	74
มงกุฎเพชรอารีแอดนี.....	77
สาวอมาซอนส์.....	81
แซฟโฟและเกาะเลสโบส.....	83
เฮอร์คิวลีสกับความรัก.....	85

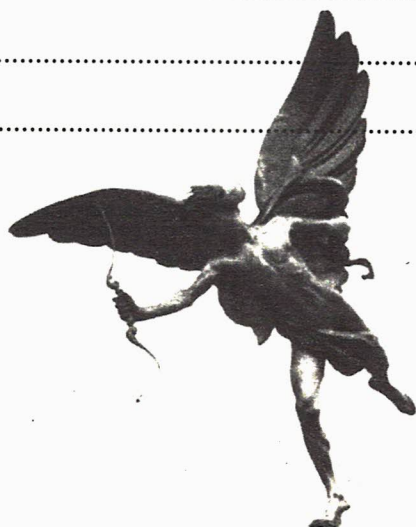

เจ้าชายเอติปส์.....	87
นาร์ซิสซัส.....	91
น้ำพระทัยของไดโด.....	93
กุหลาบแดงแรงรัก.....	96
อโดนิส.....	98
ฮิโรกับความรักแสนเศร้า.....	100
วัลแคน เทพผู้สร้างรัก แต่เป็นเล่ห์ทางการช่าง.....	103
ปาร์ทรกสัส มิตรร่วมตาย.....	106
ลาโอคูน ผู้โศกเศร้า.....	109
อเล็กซ์.....	112
เออร์คิวลีสกับกีฬาสีโอลิมปิก.....	115
เนปจูน จักรพรรดิแห่งสมุทร.....	118
เจมีนีย์.....	121
เจ้าสาวดาโนดิส.....	123
แบคคันตี สาวขี้เมา.....	125

เอนดิเมียนกับโอลิมปิกเกมส์โบราณ.....	127
กาลกาส กับคำทำนายที่เจ็บปวด.....	129
เฟตติน เจ้าหุ่นทะนง.....	132
เพอเซโฟนี ดอกไม้ในยมโลก.....	135
อีลีคตรา คอมเพล็กซ์.....	138
คาสซินดรา พูมีตากิพย์.....	141
เจสันกับมิเดีย.....	143
เทวีแห่งสันติภาพ.....	146
กานีมีด.....	148
มหากาพย์ปิเตอร์.....	150

แต่พ่อและแม่

ผู้เป็นครูคนแรกที่สอนให้รู้รักการอ่าน การเขียน

สวนคิวปิด

‘คิวปิด’ (Cupid) ในที่นี้หมายถึงคิวปิดองค์หลัง ผู้มีรูปลักษณ์เป็นชายหนุ่มรูปงาม มีปีกแบบนก ถือคันธนูพร้อมลูกศร (คิวปิดองค์แรกในเทพตำนานของกรีก มิได้ระบุรูปลักษณ์ บอกแต่ว่าทรงศร เมื่อจรวดปลายลูกศรบนพื้นดิน ณ ที่ใด ตรงนั้นก็จะบังเกิดสิ่งมีชีวิตขึ้นทันที)

‘คิวปิด’ เป็นโอรสของ **‘เทวีวีนัส’** เกิดกับ **‘เทพมาร์ส’** ภาพที่คุ้นเคยก็คือเด็กตัวเล็ก ๆ น่ารัก ซุกซน มีปีก มีลูกศรติดมือ และติดแม่ ต่อเมื่อมีน้องชายแล้วนั้นแหละคิวปิดจึงเติบโตเป็นหนุ่ม น้องชายชื่อ **‘แอนทีรอส’ (Anteros)**

ในเทพตำนานเล่าว่า เจ้าเมืองกรีกองค์หนึ่ง มีธิดาสาวสวยสามองค์ องค์เล็กนั้นสวยมาก มีชื่อว่า **‘ไซคี’ (Psyche-มีความหมายว่าจิต อันเป็นที่มาของคำว่า Psychology ศาสตร์แห่งจิตหรือจิตวิทยา)** ความสวยของไซคีเป็นที่เลื่องลือกันมาก แม้พระบิดาเองก็ยังหลุดปากกล่าวว่า ไซคีสวยกว่าเทวีวีนัสเสียอีก ซึ่งทำให้เทวีพิโรธ จึงสั่งให้คิวปิดไปจัดการบางอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะทำให้ไซคีอัปอายชายหน้า เช่น ไปหลงรักมนุษย์ อับลัษณ์รูป เป็นต้น

‘คิวปิด’ รับมาดำเนินการตามคำบัญชาพระมารดาทันที โดยลอบเข้าห้องบรรทมของไซคี เมื่อคิวปิดได้เห็น เธอก็ตกตะลึงในความงามจนคมศรที่ถือพลัดหล่นมาทางของเธอ อันทำให้คิวปิดตกหลุมรักเธอในทันที!

บางทีความงาม ความสวยเป็นที่สุดก็มีไซคีต่อไซคีเสมอไป เพราะมันสูงส่งเกินกว่าเจ้าชายองค์ใดจะหาญกล้าเข้ามาเป็นคู่หูขอ ในขณะที่พี่สาวคนสวยทั้งสองได้เป็นสะใภ้เจ้าเมืองอื่นไปเรียบร้อยแล้ว

ไซคีที่ประจักษ์สวนคิวปิด

เทพพยากรณ์ทำนายว่า ‘**ไรคีมิกูเป็นอมมนุษย์**’ และพำนักอยู่ ณ ภูสูงอันตั้งอยู่ไม่ใกล้ไม่ไกลจากเมืองมากนัก ไรคีมิกูถูกพาไปส่งไว้ที่เชิงภูเขตามหาพยากรณ์ เธอถูกทิ้งอยู่อย่างเดียวดาย เสร้าโศก เหน็ดเหนื่อยและหลับไป

โดยพลันเทพแห่งลม-เซฟฟารัส ก็ช่วยพัดพาไรคีมิกูไปยังปราสาทงามหลังหนึ่งที่คิอวิกเนรมิตไว้ เมื่อไรคีมิกูตื่นขึ้นก็ต้องตกตะลึงพริ้งเพริดกับปราสาทงามและสวนดอกไม้แสนสวยโดยรอบ สวนอันอุดมด้วยดอกไม้งามนานาพันธุ์ ไพร่ปรายกลืนอายหอมหวานชวนให้ชื่นใจนัก แต่ก็แสนประหลาดที่ไม่เห็นใครผู้ใดเลย

แล้วไรคีมิกูก็ได้ยินเสียงเชิงต้อนรับอันอบอุ่นโดยมิได้เห็นตัวผู้พูดแต่อย่างใด เธอโน้มรับคำเชิญด้วยยินดีทุกเจ้าของ ตกคำก็มีอมมนุษย์มาร่วมเรียงเคียงหมอนในความมืด โดยมิได้เห็นหน้าคำตาว่าเป็นอย่างไร ถึงเวลาเข้าก่อนอรุณเขาก็จากไปโดยให้เธอสัญญาว่าจะไม่ใช้ความพยายามใด ๆ ดูหน้าตาของเขา ไรคีมิกูรับคำอย่างไม่สนิทใจนัก เขากับเธอใช้ชีวิตเช่นนั้นนานนับเดือน ซึ่งดูประหนึ่งว่าจะกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นอมมนุษย์ยอครักของเธอมากขึ้นเรื่อย ๆ

วันหนึ่งเธอก็ละเมิดฝันระสัจสัญญา โดยเตรียมตะเกียงไว้ตามไฟกับอาวูธไว้ อย่างหนึ่ง หากเขาเป็นอมมนุษย์ที่น่าซึ้ง ปรากฏว่าเขาเป็นชายหนุ่มรูปงามเกินความคาดหมาย เธอตกใจจนน้ำมันตะเกียงหยดหนึ่งหกตกบนไหล่คิอวิกเพราะมือเธอสั่น เขาจึงตื่นและตำหนิเธอที่ไม่รักษาสัญญา ก่อนจะบินลับหายไป!

วังงามและสวนสวยก็หายไปด้วยในพริบตา ไรคีมิกูเดียวดายอยู่บนพื้นหินขรุขระเย็นเยือก เธอเศร้าโศกเสียใจกับการกระทำของตนเองอย่างยิ่ง จึงวิ่งลงจากภูเขามายะฆ่าตัวตาย

โดยพลันเทพแห่งลมได้ก็ช่วยพัดอุ้มพาเธอลงมายังพื้นราบอีกครั้ง ให้โอกาสเธอได้ตามหาคนรัก-อมมนุษย์รูปงาม-คิอวิกต่อไป (ดูเพิ่มเติมในเทวีแห่งความซึ้ง)

ว่ากันว่า สวนแสนสวยหรือ ‘**สวนคิอวิก**’ ที่กล่าวนั้น ราชสำนักต่าง ๆ ในยุโรปยุครุ่งเรือง ‘**ก็อมบี้**’ สวนดังกล่าวไปตั้งเคียงข้างแทบทุกแห่ง **ไม่ว่าในอังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส ออสเตรเลียหรือรัสเซีย**

เวสต้า เทวีแห่งไฟ

‘เวสต้า’ (Vesta) เป็นหนึ่งในคณะเทพเจ้าแห่งภูเขอาโอลิมปัส เรียกตามโรมันว่า ‘เฮสเทีย’ (Hestia) ‘เธอเป็นเทวีแห่งไฟ’ (ในจิตวิญญาณมนุษย์) และไฟในเตาไฟของครัวเรือน-ที่ให้พลังชีวิตชีวาและความอบอุ่นเป็นสุข ผู้ปรารถนาในสิ่งดังกล่าว พึงบูชาเทวีเวสต้าด้วยไฟจงมาก เทศกาลบูชาเทวีองค์นี้ในโรมโบราณเรียกว่า ‘เวสตาลียา’ (Vestalia) เป็นงานใหญ่ที่มีผู้ร่วมงานมาก

ในกรุงโรมมีศาลสวยทรงกลมอยู่กลางเมืองอันเป็นที่บูชาเทวีเวสต้า ผู้ศักดิ์สิทธิ์ เริ่มมาตั้งแต่พระราชานูมาปอมปิลิอัส กษัตริย์องค์ที่ 2 แห่งกรุงโรม ทรงสร้างให้เป็นเกียรติยศแห่งเทวีองค์นี้

เทวีเวสต้ามีรายละเอียดให้สาธุการได้รับรู้มากมายเมื่อเทียบกับเทพและเทวีองค์อื่นๆ คือมีศักดิ์เป็นภคินีหรือพี่สาวใหญ่ของมหาเทพซุส (จูปีเตอร์) กับทรงยึดมั่นดำรงอยู่ในพรหมจรรย์อย่างเหนียวแน่น แม้เทพเนปจูนและเทพอพอลโลจะมีใจปรารถนาจะสมรสด้วยก็ทรงปฏิเสธ มีพระสิริโฉมสง่างาม พระหัตถ์ข้างหนึ่งถือคบไฟหรือตะเกียง ส่วนพระหัตถ์อีกข้างถืออ่างบุญญา (votive bowl) ทรงอาภรณ์กระโปรงยาวสดสวย

มีรายละเอียดเล็ก ๆ อีกประการหนึ่งอันเป็นเกียรติยศแก่เทวีก็คือ มีการคัดเลือกเด็กหญิงชาวโรมัน หน้าตาดี สดุดสูง อายุระหว่าง 6-10 ขวบ จำนวน 5-10 คนมารับใช้เทวีโดยประจำอยู่ ณ ศาลสวยทรงกลมนั้น นาน 10-20 ปี จนเมื่ออายุเกิน 30 ปีไปแล้วจึงจะมีชีวิตอิสระที่จะเลือกอยู่ในศาลเทวีต่อไป หรือ